

Exploration of the faculty members' experiences about the competencies and dynamics of teaching and research in the internationalization of higher education process: A qualitative research

G. Salimi^{1*}, M. Mohammadi², Z. Nesar³

1. Assistant Professor in Educational administration and planning Department, Shiraz University, Iran; 2. Associate Professor in Educational administration and planning Department, Shiraz University, Iran; 3. M A in Educational administration, Shiraz University, Iran

واکاووی تجارب اعضای هیأت علمی در ارتباط با شایستگی‌ها و پویایی‌های تدریس و پژوهش در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی: پژوهشی کیفی

قاسم سلیمی^{۱*}، مهدی محمدی^۲، زینب نثار^۳

۱. استادیار بخش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه شیراز، ایران؛
۲. دانشیار بخش مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه شیراز، ایران؛
۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز، ایران.

Abstract

Purpose: The present study aimed to explore the faculty members' experiences on the competencies and dynamics of teaching and research in the internationalization of higher education as a process at Shiraz University.

Method: The present study employed qualitative research method based on Case study. Theoretical saturation index was employed to select the participants who were 15 university professors including assistant professors, associate professors and full professor in Shiraz University. Data were collected through semi structured audiovisual recording interviews and their content was transcribed. The interview data were analyzed in three stages, including open, axial and selective coding steps, and categorized as concepts and themes network.

Findings: The analyses of the present study indicate 17 basic themes and the main themes from interviews are: academic motivation, ability to use new technology in teaching, use of new resources in teaching, attention to self-professional development, Ability to train specialist workforce and commitment and professional responsibility. Based on these factors, given from the experiences of faculty members in research competences the findings of the study explored 8 basic themes, some of which include the publication of an article and other scientific works of the professor in English, an attempt to cooperate in the knowledge production in international arenas and academic and research ability of professor.

Keywords: Faculty members' teaching competencies, Faculty members' research competencies, internationalization of higher education.

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر، واکاوی تجارب اعضای هیأت علمی در ارتباط با شایستگی‌ها و پویایی‌های تدریس و پژوهش در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی در دانشگاه شیراز بود.

روش: به منظور نیل به هدف مطالعه از رویکرد کیفی و روش پژوهش در این مطالعه، روش مطالعه موردی بوده است. جامعه آماری شامل اعضای هیأت علمی بود که دارای تجربه‌های آموزشی و پژوهشی مشترک بین‌المللی و یا دارای تحصیلات از دانشگاه‌های بزرگ بین‌المللی در بخش‌های مختلف دانشگاه شیراز بودند که با روش نمونه‌گیری هدفمند با تکنیک معیار و براساس اشباع نظری، تعداد ۱۵ عضو هیأت علمی استادیار، دانشیار و استاد انتخاب و مورد مصاحبه قرار گرفتند. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه ساختارمند با اعضای هیأت علمی است و روش تحلیل داده‌های به دست آمده نیز براساس روش کدگذاری، تدوین و تحلیل شبکه‌مضامین انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که شایستگی‌های تدریس اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن دارای ۱۷ مضمون پایه است که برخی از آن‌ها عبارت است از: داشتن انگیزه علمی، توانایی به‌کارگیری فناوری نو در تدریس، استفاده از منابع به‌روز در تدریس، توجه به توسعه حرفه‌ای خود، توانایی تربیت نیروی متخصص، تعهد و مسؤولیت حرفه‌ای و ... شایستگی پژوهشی نیز دارای ۸ مضمون پایه بود که برخی از آنها شامل انتشار مقاله و سایر آثار علمی استاد به زبان انگلیسی، تلاش در جهت همکاری برای تولید دانش در عرصه‌های بین‌المللی، توانایی علمی و پژوهشی استاد و ... می‌باشد.

کلید واژه‌ها: شایستگی‌های تدریس اعضای هیأت علمی، شایستگی‌های پژوهش اعضای هیأت علمی، بین‌المللی‌شدن آموزش عالی.

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۱/۰۸

پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۵/۱۳

Accepted Date: 2017/01/26

Received Date: 2017/08/13

مقدمه و بیان مسأله

آموزش عالی در هر کشوری یکی از مهم‌ترین نهادهای مورد توجه است که نقش انکارناپذیری در روند توسعه جوامع برعهده دارد. از دانشگاه به‌عنوان نهادی متفکر، آگاه و نوآور در جامعه انتظار می‌رود که با انجام وظایف و رسالت‌های خود در سه زمینه آموزش، پژوهش و عرضه خدمات علمی و اجتماعی. (Bazargani, Fathabadi and Eynollahi, 2001). همچنین انتظار می‌رود آموزش عالی بتواند گام‌های مؤثرتری در جهت تحقق آرمان‌های جامعه بردارد و همواره کشور را به سمت پیشرفت رهنمون سازد (Hosseini, Nasar, 2012). نهاد آموزش عالی در هر جامعه‌ای به‌ویژه جوامع در حال توسعه به‌عنوان محرک توسعه پایدار شناخته می‌شود. از آنجا که جوامع امروزه دستخوش تغییر و تحول است آنچه باعث ارتقا، رشد و توسعه پایدار جامعه‌ای نسبت به سایر جوامع دیگر می‌شود آموزش عالی می‌باشد. بسیاری از محققان معتقدند که ارتباط آموزش و توسعه در طول قرن‌ها ناگسستنی بوده است لذا موضوع کیفیت در آموزش عالی و توسعه روش‌ها و فرآیندهای دانشگاهی در بسیاری از جوامع با توجه به نقش آموزش عالی در ایجاد توسعه پایدار برای جوامع و همچنین ایجاد مزیت رقابتی بین کشورهای مختلف چه در سطح ملی و چه در سطح فراملی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. در واقع با توجه به اینکه آموزش عالی معرف نوع مهمی از سرمایه-گذاری در منابع انسانی است که با فراهم آوردن و ارتقا بخشیدن به دانش، مهارت‌ها و نگرش‌ها به توسعه اقتصادی کمک می‌کند بنابراین هر جامعه‌ای به‌ویژه جوامع در حال توسعه با توجه به نقش و تأثیری که آموزش عالی در بخش‌های مختلف جوامعشان دارد بر خود لازم می‌دانند که در اهداف و برنامه‌های این نهاد مهم بازنگری داشته باشند. یکی از راه‌هایی که به ارتقا بخشیدن و بهبود وضعیت فعلی دانشگاه‌ها کمک می‌کند بین‌المللی شدن می‌باشد. علاوه بر آن امروزه بی‌تردید جهانی شدن و گسترش فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در سراسر جهان به‌ویژه در جوامع دانایی محور، اشتیاق فراوانی را برای توسعه آموزش عالی و در دسترس قرار دادن فرصت‌های یادگیری مداوم ایجاد کرده است. گسترش مبادلات بین‌المللی و دسترسی آسان‌تر به مردمان جوامع مختلف در سایه پیشرفت‌های علمی و فناوری، مفهوم مرزهای جغرافیایی و محصور بودن به یک مکان معین را به چالش کشیده و نظام‌های آموزشی را با مفهوم شهروند جهانی و مقید بودن به توسعه و بهسازی این شهروندان در جای‌جای دنیا آشنا ساخته (Fathivajargah, Zare and Yamani, 2009). اینگونه مسؤولیت‌ها برای آموزش عالی منجر به تحول کلی در روند این نهاد گسترده شده است و در نهایت این نهاد را به سمت بین‌المللی شدن سوق می‌دهد. متخصصان آموزش عالی از جمله (Altabch, 2005)، معتقد است که در دوران کنونی چالش‌های متنوعی بر سر راه آموزش عالی قرار دارد از جمله مهم‌ترین آن‌ها بین‌المللی شدن و درجه‌بندی دانشگاه‌ها، همگانی شدن، خصوصی‌سازی و همچنین مسؤولیت اداره آنها می‌باشد. موضوع بین‌المللی شدن از دهه ۱۹۸۰ با توجه به فرآیند جهانی شدن و

همچنین رشد و پیشرفت فناوری اطلاعات و ارتباطات مورد توجه قرار گرفته است بنابراین از این دهه به بعد موضوع بین‌المللی شدن و استفاده از برنامه‌ها و روش‌هایی جهت قرار گرفتن در مسیر این مهم از سوی محافل پژوهشی مورد توجه بوده است. در رابطه با بین‌المللی‌شدن آموزش عالی تعاریف بسیاری آمده است از جمله این تعاریف عبارت است از فرآیند یکپارچه‌سازی ابعاد بین‌المللی و بین فرهنگی در زمینه‌های مختلف تدریس، پژوهش و کارگروه‌های خدماتی یک مؤسسه آموزشی نایت و ویت به نقل از حکیم‌زاده (Hakimzadeh, 2010). در تعریفی دیگر آمده است که بین‌المللی شدن آموزش عالی در واقع پاسخی به فرآیند جهانی‌شدن است (Guruz, 2011). با توجه به مجموعه تعاریفی که بیان شده می‌توان گفت که بین‌المللی‌کردن آموزش عالی یعنی فرآیند یکپارچه‌سازی ابعاد بین‌المللی و بین فرهنگی در بخش‌های مختلف دانشگاهی (Knight & Wit, 1997) به منظور ایجاد یک جامعه علمی براساس مفهوم مشترکی از همکاری‌ها و علائق مشترک بین‌المللی (Jones, 2000) که ضمن ارتقا صلح جهانی بتواند (Jones, 2000) به تمامی الزامات و چالش‌های مربوط به جهانی شدن در ارتباط با بازار کار و اقتصاد جوامع پاسخ مناسب دهد. نایت و ویت به‌عنوان یکی از شناخته‌شده‌ترین صاحب‌نظران در خصوص بین‌المللی‌شدن آموزش عالی، این فرآیند مهم را در حقیقت ادغام ابعاد بین‌المللی و فرهنگی در تحقیق، تدریس و کارکردهای خدماتی آموزش عالی می‌داند (Knight, Wit, 1997).

در راستای بین‌المللی‌شدن آموزش عالی بخش‌های مختلف این نظام گسترده از جمله دانشجویان، اساتید، اعضای هیأت علمی، برنامه‌های درسی، مدیران و کارکنان نیاز به بازنگری و تحول در فعالیت‌ها و برنامه‌های خود دارند یکی از این عناصر تأثیرگذار اعضای هیأت علمی است. اعضای هیأت علمی به‌عنوان قلب هر نظام آموزشی محسوب می‌گردد بنابراین با بیان ضرورت توجه به اعضای هیأت علمی به‌عنوان یک عنصر مهم و تأثیرگذار در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی شایسته است که توجه و بازنگری دوباره در مهارت‌ها و شایستگی‌های این عنصر مهم داشته باشیم. اهمیت تغییر و تحول در مهارت‌ها و شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن آموزش عالی از این رو است که اعضای هیأت علمی قادرند موقعیت سایر متغیرها و عناصر زیر مجموعه آموزش عالی را نیز تغییر دهند. توانمندی‌ها و شایستگی‌های این عنصر مهم بر کیفیت آموزش عالی در سطح ملی و بین‌المللی تأثیر می‌گذارد. یک مؤسسه آموزش عالی بدون بهره‌مندی از اعضای هیأت علمی مجهز به علم، دانش، قابلیت‌ها، شایستگی‌های حرفه‌ای و همچنین تعهد و انگیزه واقعی غیرممکن است که بتواند آموزش و پژوهش کیفی را در عرصه‌های بین‌المللی و رقابتی کنونی ارائه دهد. بنابراین با نگاهی عمیق‌تر به نقش آموزش عالی به‌عنوان نیروی محرکه توسعه پایدار در روند جوامع کنونی و همچنین شناخت بین‌المللی شدن به‌عنوان یکی از چالش‌های اساسی و کنونی که پیش‌روی این نهاد بزرگ است و تأثیر شایستگی‌های اعضای هیأت علمی به‌عنوان عنصری مهم

در روند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی مطالعه کنونی حاضر به واکاوی تجارب اعضای هیأت علمی در ارتباط با شایستگی‌ها و پویایی‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی می‌پردازد. شایان ذکر است که در دهه‌های گذشته پژوهش‌های بسیاری در حوزه بین‌المللی‌شدن آموزش عالی چه در داخل و چه در خارج از ایران انجام شده است. برخی از این پژوهش‌ها عبارت است (Biyun, Kim, 2011)؛ (Harder, 2010)؛ (Bao, 2009)؛ (Bozeman, 2009)؛ (Naderi, Esmaeilniya, 2011) و ... علی‌رغم اهمیت نقش، شایستگی‌ها و مهارت‌های اعضای هیأت علمی در این فرآیند مهم تا به حال پژوهشی در حوزه اهمیت شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن صورت نگرفته است. بدین ترتیب با توجه به اهمیت و نقش بین‌المللی‌شدن آموزش عالی از یک‌سو و جایگاه اعضای هیأت علمی و همچنین شایستگی‌ها و مهارت‌های آن به‌عنوان یک عنصر کلیدی در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی این پژوهش به بررسی شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی می‌پردازد. یافته‌های احتمالی این پژوهش می‌تواند به شناسایی شایستگی‌های آموزشی با تأکید بر تدریس و پژوهشی مورد نیاز اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن کمک کند ضمن آنکه با انجام این گونه پژوهش‌ها می‌توانیم به ترسیم افق‌های جدید در زمینه بین‌المللی‌سازی آموزش عالی بپردازیم. همچنین در سیاستگذاری‌ها، برنامه‌های بهسازی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی که در صدد بین‌المللی‌شدن در بخش‌های مختلف و یا کل فرآیند دانشگاهی خود در سال‌های پیش‌روی هستند کمک شایان توجهی می‌نماید.

پرسش‌های پژوهش

۱. تجربه اعضای هیأت علمی در ارتباط با شایستگی‌های آموزشی مورد نیاز با تأکید بر فرآیند تدریس در راستای بین‌المللی‌شدن دانشگاه چیست؟
۲. تجربه اعضای هیأت علمی در ارتباط با شایستگی‌های پژوهشی مورد نیاز در راستای بین‌المللی‌شدن دانشگاه چیست؟

ادبیات نظری و تجربی پژوهش

در این بخش به بررسی مبانی نظری پژوهش در حوزه‌ی متغیرهای پژوهش پرداخته می‌شود.

مفهوم‌پردازی بین‌المللی‌شدن آموزش عالی

بین‌المللی‌شدن مفهومی چند وجهی^۱ با تفاسیر، مقاصد و تأکیدات مختلف است. (Chan, Dimmock, 2008) از دهه ۱۹۸۰ تحقیقات و پژوهش‌های متعددی در رابطه با بین‌المللی‌شدن آموزش عالی انجام شده است و تعاریف متعددی از بین‌المللی‌شدن آموزش عالی ارائه گردیده است که بخشی از این تعاریف، بین‌المللی‌شدن و جهانی‌شدن را یکی دانسته و برخی نیز این دو را متفاوت بیان می‌دارند در این قسمت تعدادی از تعاریف مهم این مفهوم کاربردی در نظام آموزش عالی را بیان می‌کنیم. نایت و ویت به‌عنوان یکی از صاحب نظران اصلی در حوزه بین‌المللی‌شدن آموزش عالی بیان می‌دارد که بین‌المللی‌شدن عبارت است از فرآیند یکپارچه‌سازی ابعاد بین‌المللی و بین فرهنگی در زمینه تدریس، پژوهش و کارکردهای خدماتی یک مؤسسه آموزشی (Knight, Wit, 2004). بین‌المللی‌شدن محرکی برای تغییر و بهبود است که موجب تحرک دانشگاه‌ها و تبدیل شدن آنها به دانشگاه‌های فرامرزی می‌شود. بنابراین بین‌المللی‌شدن هدف صرف نیست (Henard, 2010). برخی از تعاریف، بین‌المللی‌شدن آموزش عالی و برنامه‌داری را فرآیندی می‌دانند که به‌عنوان یک راهکار و پاسخ منطقی برای چالش‌های برآمده از جهانی‌شدن توسط صاحب نظران آموزش عالی و متعاقباً دانشگاه‌های پیشرو در جهان مورد توجه قرار گرفته است (Hakimzadeh, 2010). در تعاریف دیگر به وجه ارتباطات بین‌المللی این فرآیند اشاره می‌کند. اعتقاد بر این است که بین‌المللی‌شدن موجب افزایش و تشدید روابط اجتماعی و جهان‌شمول می‌شود که در آن جوامع محلی و دور افتاده از نظر سیستم آموزشی در وضعیتی قرار می‌گیرند که آنچه در سیستم آموزشی این مناطق رخ می‌دهد تحت تأثیر جریان‌های است که فرسنگ‌ها دورتر اتفاق می‌افتد (Qiang, 2003). نایت در تعریفی جدیدتر بیان می‌کند که بین‌المللی‌شدن آموزش عالی بر مشارکت فعال، شرکت در برنامه آموزشی، فعالیت‌های تحقیقاتی و اصلاحات آموزشی با توجه به چالش‌ها و فرصت‌ها و عواقب ناشی از تحولات بین‌المللی‌شدن آموزش عالی در سراسر جهان تأکید دارد (Knight, 2007). بین‌المللی‌شدن آموزش عالی مفهوم مشترکی است از همکاری‌ها و علایق مشترک بین‌المللی که در برگزیده ارتقا صلح جهانی می‌باشد (Jones, 2000). شعبانی نیز بر این اعتقاد است که بین‌المللی‌شدن آموزش عالی یعنی ایجاد جامعه‌ای علمی که جریان پیوسته اطلاعات و انتشار سریع عقاید و افکار را تسهیل می‌کند (Shabani, 2005). یکی از متمایزترین تعاریف در بین‌المللی‌شدن آموزش عالی تعریفی است که گسل بیان می‌دارد. وی معتقد است بین‌المللی‌شدن آموزش عالی عبارت است از فرآیند جبران‌کننده تمایلات به جهانی‌شدن و حمایت از مقاومت در برابر آخرین اثرات همگن‌سازی و ملیت‌زدایی (Gacel, 2005).

فتحی به‌عنوان یکی از پژوهشگران در حوزه بین‌المللی‌شدن آموزش عالی ایران این فرآیند را

این گونه تعریف می‌کند. بین‌المللی‌شدن مجموعه‌ای از فعالیت‌های مربوط به گسترش همکاری‌ها و ارتباطات علمی و دانشگاهی بین‌المللی است که هدف از آن فراهم آوردن محیط آموزشی و پژوهشی دردانشگاه‌ها است که، به گونه واقعی در ارتباط با چشم اندازها و پیشرفت‌های جهانی باشد (Fathi, 2000).

رویکرهای بین‌المللی‌شدن آموزش عالی

در قسمت زیر به دلیل اختصار در شرح مطالب جدولی ارائه می‌گردد از رویکردهای بین‌المللی سازی آموزش عالی که توسط کیانگ در سال ۲۰۰۳ بیان شده است.

جدول (۱): رویکردهای بین‌المللی‌شدن آموزش عالی

اقتباس از کیانگ (Qiang, 2003)

عنوان دیدگاه	شرح دیدگاه
رویکرد فعالیت ^۱	این رویکرد احتمالاً متداول‌ترین و شناخته شده‌ترین رویکرد در عرصه بین‌المللی‌سازی است که در اواخر دهه هفتاد و دهه هشتاد مطرح شده است و بر حمایت‌های تکنولوژیکی و مطالعات و پژوهش‌های بین‌المللی و برنامه درسی تأکید دارد.
رویکرد شایستگی ^۲	مهم‌ترین مسأله رویکرد شایستگی این است که چگونه تولید و انتقال دانش می‌تواند کمک کننده رشد و توسعه شایستگی‌ها در افراد باشد که به‌گونه‌ای که آنان از نظر بین‌المللی و میان‌فرهنگی، دانا و ماهر شدند؛ بنابراین در این رویکرد طراحی برنامه‌ها به‌ویژه برنامه‌های درسی بین‌المللی شده، صرفاً پایان کار نبوده و وسیله‌ای برای توسعه و خلق شایستگی‌ها در دانشجویان و کارکنان آموزش عالی است.
رویکرد فرآیندی ^۳	بر القا و تلفیق بعد بین‌المللی و میان‌فرهنگی در فرآیندهای تدریس، پژوهش و خدمات از طریق ترکیب فعالیت‌های متنوع رویه‌ها و سیاست‌ها تأکید می‌شود. مهم‌ترین مسأله در این رویکرد ضرورت بیان پایداری بعد بین‌المللی است بنابراین همیشه روی جنبه‌هایی و برنامه نظیر عناصر سازمانی سیاسی و رویه‌ها تأکید می‌شود.
رویکرد تعاملی ^۴	فعالیت‌های تعاملی انسانی، یعنی جابه‌جایی دانشجویان و اعضای هیأت علمی؛ برنامه‌ریزی درس؛ فعالیت‌های پژوهشی که شامل سازماندهی کنفرانس‌های بین‌المللی و رهبری پژوهش‌های مشترک برای ارائه یافته‌های تحقیق و مقالات علمی است و توسعه راهبردهای بین‌المللی.

1. Activity approach
2. Competency approach
3. Process approach
4. Interactive approach

شایستگی‌های اعضای هیأت علمی هم‌راستا با فرایند بین‌المللی شدن دانشگاه

پاسخگویی به رسالت‌های نوین در نظام دانشگاهی و درک مفهوم چند معنایی دانشگاه همواره ضرورت توجه به موضوع مدیریت بالندگی اعضای هیأت علمی را از سوی سیاستگذاران و مدیران آموزش عالی الزامی نموده است. با توجه به اهمیت موضوع شایستگی‌های اعضای هیأت علمی امروزه عکس‌العمل دانشگاه‌ها نسبت به این مهم به‌عنوان یک موضوع جذاب در حوزه آموزش عالی است. اگرچه تعریف شایستگی‌های اعضای هیأت علمی به سادگی امکان پذیر نیست اما برخی از تعاریف ارائه شده از شایستگی‌های اعضای هیأت علمی که بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند که عبارت است از:

(Rauch, Steiner, 2013) معتقدند که شایستگی‌ها، توانایی و مهارت‌هایی هستند که افراد می‌توانند آن را به‌منظور حل مسائلی که برای آن‌ها اتفاق می‌افتد به‌کار ببرند. ضمن آن‌که شایستگی‌ها در بردارنده تمایلات و مهارت‌های انگیزشی افراد هستند که به صورت ارادی و اجتماعی می‌باشند و به منظور کاربرد موفقیت‌آمیز و مسؤولانه راه‌حل‌ها در زمینه‌های مختلف و شرایط مختلف استفاده می‌شوند (Ragan, Bigatel and Kennan, 2012). (Sugumar, 2009) تعریفی از شایستگی ارائه می‌دهد که تقریباً مورد عنایت همگان قرار می‌گیرد و معتقد است که شایستگی‌ها مجموعه‌ای از مهارت‌ها و ویژگی‌های اساسی در افراد است که منجر به عملکرد مؤثر و سطح بالا می‌شود. لذا با توجه به اینکه اعضای هیأت علمی با دانشگاه‌ها و مراکز علمی پیوندی ناگسستنی دارند توجه و رسیدگی به فعالیت‌های علمی و سایر فعالیت‌های اعضای هیأت علمی از اهمیت بسیاری برخوردار است و این مهم بستگی به شخصیت و اهداف حرفه‌ای و همچنین رسالت و مأموریت مؤسسه آموزشی دارد. چرا که باور بر این است، میزان و کیفیت احراز شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در هر نقشی که بر عهده دارند تأثیر مهمی در کیفیت برنامه‌های آموزش عالی و تسهیل یادگیری ایفا می‌کند (Hyatt, Williams, 2011). توسعه حرفه‌ای کارکنان دانشگاه‌ها یک جریان همیشگی در حال حرکت با دانشگاه‌ها است و این یک فرآیند آشکار می‌باشد این فرآیند بسیار محتاطانه و بخشی از فرآیند مقرر شده مدیریت کارکنان است (Zgaga, 2007).

یونسکو در گزارش‌های خود بیان می‌دارد که رشد و بالندگی کارکنان دانشگاه‌ها یک کلید برتری موقعیت در سراسر جهان می‌باشد و این یک تقلا و فشاری از سوی اتحادیه‌های دانشگاه‌های اروپا می‌باشد. انتظار می‌رود که با مشارکت و همکاری کارکنان دانشگاه‌ها در چالش‌های فعالیت‌های بین‌المللی شخصیت و ویژگی‌های حرفه‌ای آنها رشد پیدا کند و موجب بهبود در پژوهش و آموزش و همچنین بالا رفتن کیفیت کار آن‌ها می‌شود. در ارتباط با ضرورت داشتن نگاه ویژه به برنامه‌های بالندگی اعضای هیأت علمی، مهارت‌ها و توانمندی‌های قابل احراز و مورد نیاز اعضای هیأت علمی در قرن ۱۲ را به شرح زیر بر می‌شمارند:

۱. شناخت مفهومی که شامل شناخت غایت و اهداف دیرینه‌ی آموزش عالی، شناخت انواع مؤسسات آموزش عالی و رسالت آنان در جامعه، دانش رشته‌ی تخصصی و فهم هویت حرفه‌ای به‌عنوان یک عضو هیأت علمی و صاحب اندیشه می‌شود؛
۲. دانش و مهارت در حوزه کاری عضو هیأت علمی که شامل فهم فرآیند یادگیری و یاددهی، فهم فرآیندهای پژوهش، فهم التزام و خدمت قابل ارائه توسط اعضای هیأت علمی و ارزش احترام بوده شهروند سازمانی است؛
۳. مهارت‌های بین‌فردی که مشتمل بر مهارت‌های ارتباطی، کار تیمی و همکاری، احترام به تنوع در محیط‌های دانشگاهی است.
۴. نگرش‌ها و رفتارهای حرفه‌ای که شامل ارزش‌ها و اخلاقیات، انگیزه برای یادگیری مادام‌العمر، توسعه‌ی شبکه‌های حرفه‌ای و تعادل بین زندگی شخصی و حرفه‌ای است. دستیابی به دانش‌های فوق و تحقق این مهارت‌ها نیازمند کسب شایستگی‌هایی توسط اعضای هیأت علمی است. (Austin, McDaniels, 2006).

در ارتباط با شایستگی‌های اعضای هیأت علمی پژوهش‌های زیادی صورت گرفته است که هر یک به جنبه خاصی از این شایستگی‌ها برای اعضای هیأت علمی اشاره کرده‌اند با این حال تاکنون هیچ یک از این تحقیقات به‌طور جامع و کامل به بیان شایستگی‌های مورد نیاز اعضای هیأت علمی توجه نکرده‌اند و هرکدام به ابعاد خاصی از این شایستگی اشاره داشته‌اند. یکی از جدیدترین دسته‌بندی‌ها شایستگی‌های اعضای هیأت علمی توسط (Salimi, Heydari and Keshavarzi, 2014) انجام شده است که برای فعالیت اعضای هیأت علمی در محیط دانشگاهی پنج شایستگی (تدریس، پژوهش، مشاوره، ارائه خدمت، همکاری با سایر اعضای هیأت علمی) را لازم دانسته این پنج شایستگی دارای ۳۴ شاخص می‌باشد.

شایستگی تدریس

این شایستگی اشاره به قابلیت‌ها و توانایی اعضای هیأت علمی در به‌کار بردن مجموعه‌ای از دانش، مهارت، نگرش در عمل، ایجاد مشارکت در یادگیری دانشجویان می‌کند مهدی‌نژاد (Mehdinezhad, 2012). این شایستگی دارای شاخص‌های مهارت در ارتباط، شناخت نظریه و عمل تدریس، بهره‌گیری از فناوری، داشتن دانش و تجربه در روندهای سازمانی و صنعتی، فهم و شناخت آموزش، مدل‌سازی یادگیری مادام‌العمر و مستمر می‌باشد.

شایستگی پژوهش

این شایستگی به معنای داشتن دانش در زمینه و شیوه‌های پژوهش، ملاحظات اخلاقی در این زمینه، مهارت چاپ و انتشار (Jordan, Jones, 2012) می‌باشد. این شایستگی دارای شاخص‌های توانایی نگاه به موضوعات پژوهش با چشم اندازه‌های مختلف، درک نقش پژوهش در تدریس و یادگیری، بهبود مستمر دانش پژوهش، نوآوری و سازگاری، داشتن سهم نظری در حوزه مطالعاتی از طریق انتشار مقاله، شناخت و ارتقای نقش پژوهش در اعضای هیأت علمی در جهت افزایش جایگاه رشته، بهره‌گیری از پژوهش در تدریس می‌باشد.

شایستگی مشاوره

این شایستگی اشاره به توانایی اعضای هیأت علمی در هدایت و کمک به دانشجویان است همچنین کمک به شناسایی گزینه‌های مختلف و کمک به تصمیم‌گیری در مواردی که نیازمند کمک در جهت پیگیری اهداف تحصیلی هستند (Debate, 2010). این شایستگی دارای شاخص‌هایی همچون دانش در حوزه روش‌های پژوهش، ابزار و روش‌شناسی، در دسترس بودن، مهارت مربی‌گری همکاران با دانشجویان، راهنمایی پاسخگو بودن در مشاوره‌ی رساله‌ارشد و دکتری، آموزش اخلاق پژوهش به دانشجویان، همکاری با دانشجویان هم‌چون یک همکار پژوهشی می‌باشد.

شایستگی ارائه خدمت

این شایستگی اشاره به همکاری اعضای هیأت علمی با نهادها و سازمان‌های مختلف دارد (Farasatkah, 2009). این شایستگی شامل شاخص‌هایی همچون مهارت تیمی و همکاری مشترک، فعال بودن در دانشگاه و مجامع حرفه‌ای، فعال بودن در مجامع حرفه‌ای برون دانشگاهی، مهارت مشاوره، حمایت از رسالت و مأموریت دانشگاه، توانایی کار کردن با گروه‌های مختلف می‌باشد.

شایستگی همکاری با سایر اعضای هیأت علمی

این شایستگی اشاره به همکاری اعضای هیأت علمی به منظور انجام پروژه‌های مشترک با یکدیگر دارد (Hyatt, Williams, 2011). این شایستگی دارای شاخص‌هایی همچون پذیرش دیگران و ارزش قائل شدن برای آن‌ها، مهارت‌های بین فردی، تشویق تفکرات گوناگون، مدیر ارشادگر بودن و خدمت‌گذار بودن، شناخت و حمایت از اهداف و رسالت برنامه‌های آموزشی، شناخت فرهنگ و سیاست‌های دانشگاه، دانشکده و بخش می‌باشد.

تاکنون مطالعات مختلفی به بررسی کم و کیف شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی در ایران و سایر کشورهای دنیا پرداخته است که در این قسمت از پژوهش، چندین مورد از این تحقیقات مرور می‌شوند.

(Biyun, Kim, 2011) در پژوهشی با عنوان "تغییر الگوی سیاست‌های دولت در جهت بین‌المللی‌شدن آموزش عالی کره" به این نتیجه رسیدند که کشور کره به‌منظور برخورد موثرتر با بین‌المللی‌شدن آموزش عالی باید راه‌های زیر را پی‌گیری کند: (۱) ایجاد یک سازوکار مؤثر برای تضمین کیفیت فعالیت‌های آموزشی بین‌مرزی (۲) جبران دولت‌های قبلی و تأکید بیشتر بر جنبه‌های کیفیت بین‌المللی‌شدن آموزش عالی به‌جای صرف هزینه بر روی کمیت (۳) ایجاد تعادل بین تضاد رقابت و همکاری با سایر کشورها.

(Harder, 2010) در پژوهشی با عنوان "تلاش‌های بین‌المللی‌شدن در کالج‌های بین‌المللی آمریکا" به بررسی چهار مؤلفه حمایت مؤسسه‌ای، قوانین آموزشی، برنامه و فعالیت فوق برنامه، خط مشی و فرصت‌های اعضای هیأت علمی در دانشجویان بین‌المللی پرداخته است. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که به‌طور کلی کالج‌های محلی از نظر بین‌المللی‌شدن در سطح پایینی قرار دارند.

(Bao, 2009) در پژوهشی با عنوان "رشد اعضای هیأت علمی و بین‌المللی‌شدن پردیس: مطالعه موردی "نظر هیجده نفر از اعضای هیأت علمی را در یک دوره کوتاه‌مدت مأموریت تدریس در چین حضور داشتند را مورد بررسی قرار داده است نتایج این پژوهش حاکی از آن است که اساتیدی که در برنامه مبادله فرهنگی چینی‌ها حضور داشتند. در بین‌المللی نمودن پردیس از طریق ایجاد دوره‌های جدید، جمع‌آوری داده‌ها برای پژوهش تنظیم سبک‌های یادگیری، کار با دانشجویان بین‌المللی و هدایت نمودن برنامه‌ها و فعالیت‌های بین‌المللی تأثیر بیشتری داشتند.

(Bozeman, 2009) در پژوهشی دیگر به بررسی تجربیات کارکنان دانشگاهی و دولتی آمریکا و برزیل در برنامه‌های مشترک آموزش عالی پرداخته است او این سؤال اساسی را مورد توجه قرار داده است که چه عواملی اجرای موفقیت‌آمیز همکاری‌های بین‌المللی آموزش عالی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که شرایط خاصی وجود دارد که تسهیل‌کننده اجرای موفقیت‌آمیز این همکاری‌ها است وی این شرایط را در شش طبقه معرفی می‌کند. برابری و تقابل شرکا، روابط شرکا، اعتبارات مالی، استراتژی‌ها و نیروی انسانی ضمن این‌که عوامل و استراتژی‌های موفقیت در پیمان‌های همکاری بین مؤسسات آموزش عالی می‌باشند.

(Bruce, 2009) در پژوهشی تحت عنوان "طراحی و بین‌المللی کردن مؤسسات آموزش عالی ایالات متحده آمریکا" به بررسی ساختارهای سازمانی که در شکل‌دادن تلاش‌های بین‌المللی‌شدن مؤسسات آموزش عالی کمک می‌کند پرداخته است. نتایج حاکی از آن است که وجود رهبری

حرفه‌ای برای تلاش‌های بین‌المللی می‌تواند بسیار اثربخش باشد و از جمله عوامل اثربخش دیگر ساختار سازمانی منسجم، وجود پرسنل توانمند در ارتباطات بین‌المللی و تمرکز بر تسهیل فعالیت‌های بین‌المللی و کیفیت برنامه و سازمان برای بین‌المللی شدن آموزش عالی یاد کرد.

(Zhu, Wang and Helmont, 2013) در پژوهشی با عنوان "چه صلاحیت‌های اصلی به تدریس نوآورانه معلمان مربوط است؟" به چهار شایستگی یادگیری، آموزشی، اجتماعی و فناورانه برای تدریس معلمان اشاره می‌کنند. یافته‌ها حاکی از آن است که سه شایستگی آموزشی، اجتماعی و فناورانه به‌عنوان شایستگی‌های اصلی هستند که بر روی عملکرد تدریس نوآورانه معلمان تأثیر می‌گذارد. (Samples, Copeland, 2013) به بررسی ویژگی‌های تدریس خوب در اعضای هیأت علمی پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که یک تدریس خوب و دست‌یافتنی با نظم استاد در ارتباط مستقیم است. (Frisen, 2012) در پژوهشی با عنوان "بهره‌گیری از توان اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن دانشگاه‌های کانادا" بیان می‌کند که اعضای هیأت علمی به‌عنوان یک عامل اساسی در بین‌المللی شدن آموزش عالی است. در این مقاله سعی شده با رویکردهای پژوهشی وابسته به توضیح ادراکات، انگیزه‌ها و منطق نشان‌دهنده اهمیت نقش اعضای هیأت علمی در حرکت به سوی بین‌المللی شدن آموزش عالی باشد. (Ragan, Bigatel and Kennan, 2012) در پژوهشی به مطالعه شایستگی تدریس بین اعضای هیأت علمی پرداختند. یافته‌ها نشان داد که اعضای هیأت علمی باید در شایستگی‌های تدریس که شامل ابعاد مختلف (یادگیری فعال، مدیریت، تدریس فعال، استفاده از فناوری، حل مسأله و اختلافات دانشجویان در حین تدریس، اجرای قوانین و سیاست‌ها) می‌باشد رشد یابند و برنامه‌ی توسعه حرفه‌ای اعضای هیأت علمی باید بر اساس شایستگی‌های اعضای هیأت علمی طراحی شود.

در پژوهشی که (Ryan, Helmont, 2003) انجام دادند براساس مطالعات خود با عنوان "برتری به واسطه تنوع و گوناگونی" بیان می‌کند به منظور بررسی تجارب اساتید برای تدریس و فعالیت‌های یاددهی و یادگیری در دانشگاه‌های استرالیا خاطر نشان می‌سازد که لازم است اساتید برای تدریس و فعالیت‌های یاددهی و یادگیری، پایه‌های فرهنگی و سایر زمینه‌های مؤثر بر یادگیری را مورد توجه و بررسی قرار دهند همچنین اساتید برای تدریس به دانشجویان بین‌المللی نیاز به آموزش‌های لازم دارند. در پژوهشی دیگر که (Naderi, Esamaeilniya, 2011) با عنوان "بین‌المللی شدن آموزش عالی و ارتقای کیفیت دانشگاهی" انجام دادند به این نتیجه رسیدند که بین‌المللی شدن دانشگاه از یک‌سو به سیاستگذاری راهبردی به‌منظور اقدامات مقتضی برای بهبود فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی و خدماتی نیاز دارد و از طرفی برای بین‌المللی نمودن فعالیت دانشگاه‌ها، ایجاد بستری پویا برای ایجاد هماهنگی میان بخش‌های مختلف یک دانشگاه ضروری به نظر می‌رسد. در پژوهشی که (Jafari, Abdosharifi, 2014) با عنوان "ارائه مدل ساختاری از رابطه بین شایستگی تا تدریس ادراک شده

اعضای هیأت علمی و دستاوردهای تحصیلی دانشجویان" انجام دادند به این نتیجه دست یافته‌اند که ابعاد شایستگی تدریس ادراک شده اساتید (ایجاد جو مساعد یادگیری، درگیرکردن فعالانه فراگیران، ارزیابی دانش، مهارت و نگرش فراگیران، تسهیل دستیابی به اهداف آموزشی برای فراگیران، دادن بازخورد به فراگیران، آگاهی از میزان شایستگی و توانایی تدریس خود، پرورش خود راهبری و یادگیری مادام‌العمر) بر ابعاد دستاوردهای تحصیلی دانشجویان (دستاورد حرفه‌ای، رشد فردی، تحصیلی و ذهنی) اثر مثبت و معناداری دارد. (Salimi, Heydari and Keshavarzi, 2014)

در پژوهشی با عنوان "شایستگی اعضای هیأت علمی جهت تحقق رسالت دانشگاهی تأملی بر ادراکات و انتظارات دانشجویان دکتری" نشان می‌دهد که از دید دانشجویان دکتری مهم‌ترین شایستگی اعضای هیأت علمی در دهه آینده شایستگی پژوهش خواهد بود این در حالی است که در شرایط موجود شایستگی تدریس اعضای هیأت علمی از وضعیت مطلوب‌تری برخوردار است. (Jafari, Ghourchiyan, Behboudi and Shahidi, 2012) در پژوهش خود با عنوان "بررسی رابطه‌ی خودکارآمدی، شایستگی‌ها و تعهد سازمانی اعضای هیأت علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی با کیفیت تدریس" به این نتیجه دست یافتند که خودکارآمدی، شایستگی و تعهد سازمان به طور مستقیم رابطه‌ی مثبت و معناداری با کیفیت تدریس اعضای هیأت علمی دارند. (Jafari, 2012) در پژوهشی دیگر با عنوان "ارائه الگوی ساختاری برای رابطه خودکارآمدی و شایستگی‌های اعضای هیأت علمی با کیفیت تدریس آنها در دانشگاه آزاد اسلامی" نشان می‌دهد که خودکارآمدی و شایستگی‌های اعضای هیأت علمی تأثیر مستقیم و مثبتی بر کیفیت تدریس آنها خواهد داشت.

روش‌شناسی پژوهش

زیربنای فلسفی پژوهش حاضر به‌گونه‌ای است که دانش را در دیدگاه مشارکت‌کنندگان (متخصصان) جستجو می‌کند. این زیربنای فلسفی منعکس‌کننده تحقیقاتی هستند که به رویکرد کیفی منجر می‌شوند. بنابراین برای واکاوی مسأله حاضر نیز از این رویکرد استفاده شد در واقع، تحقیقات کیفی، تحقیقات مناسبی برای استخراج الگوهای بومی و برگرفته از بافت فرهنگی - اجتماعی می‌باشند (Creswell, 2014). از طرف دیگر، از آن‌جا که ماهیت پژوهش فعلی به‌گونه‌ای است که مستلزم بررسی و تحلیل دیدگاه‌ها، تجارب و نظرات اساتید و صاحب‌نظران حوزه بین‌المللی شدن آموزش عالی می‌باشد از روش، مطالعه موردی استفاده شد. روش مطالعه موردی یکی از روش‌های پژوهش کیفی است که به بررسی و تحلیل ژرف دیدگاه‌ها، احساسات و تجارب گروه نمونه در رابطه با پدیده یا پدیده‌های خاصی می‌پردازد (Creswell, 2014). جامعه پژوهش شامل تمامی اعضای هیأت علمی دانشگاه شیراز بودند که دارای تجربه‌های مشترک پژوهشی و آموزشی بین‌المللی و یا دارای

تحصیلات در دانشگاه‌های بزرگ بین‌المللی می‌باشند. لذا به منظور نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری هدفمند مبتنی بر تکنیک معیار استفاده شد که بر این اساس ۱۵ نفر از اساتید انتخاب شدند و مورد مصاحبه قرار گرفتند. برای انتخاب مشارکت‌کنندگان بر مبنای اشباع نظری عمل شد. به عبارتی انتخاب نمونه تا زمانی ادامه پیدا کرد که اطلاعات جدیدی به اطلاعات قبلی اضافه نشد. اطلاعات جمعیت‌شناختی اساتید و متخصصان در حوزه شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن آموزش عالی، در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول (۲): ویژگی‌های جمعیت‌شناختی اساتید و متخصصان آموزش حوزه بین‌المللی شدن آموزش عالی

کد مصاحبه شونده	جنسیت	رشته تحصیلی	مرتبۀ علمی
۱	مرد	اقتصاد	دانشیار
۲	مرد	علوم اجتماعی	دانشیار
۳	مرد	زراعت و اصلاح نباتات	استادیار
۴	مرد	ترویج و آموزش کشاورزی	استاد
۵	مرد	علوم دامی	استادیار
۶	مرد	مهندسی هسته ای	استادیار
۷	مرد	علوم سیاسی	دانشیار
۸	مرد	کودکان استثنایی	دانشیار
۹	مرد	زیست شناسی	دانشیار
۱۰	مرد	زیست شناسی	استاد
۱۱	مرد	علوم اجتماعی	دانشیار
۱۲	مرد	ترویج و آموزش کشاورزی	استاد
۱۳	مرد	روانشناسی	دانشیار
۱۴	مرد	زراعت و اصلاحات نباتات	استاد
۱۵	مرد	اقتصاد	استاد

برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه‌ساختمند^۱ استفاده شد. شایان ذکر است که در جریان مصاحبه‌ها و با کسب اجازه از مشارکت‌کننده‌ها از ضبط صوت برای ثبت داده‌ها استفاده شد و پس از آن به دست نوشته‌های متنی تبدیل شدند. در نهایت محقق با استفاده از روش تحلیل مضمون^۲، کدگذاری^۳ و تدوین شبکه مضامین^۴ به تحلیل و تفسیر داده‌ها پرداخت. در این نوع تحلیل ابتدا با

1. Semi-structured
2. Thematic Analysis
3. Coding
4. Content network

مطالعه دقیق متون، برای هر یک از مصاحبه‌های تهیه شده، تمامی ایده‌های مستقل در قالب مضامین پایه شناسایی شد و سپس به هر کدام کد اختصاصی داده شد که به‌عنوان نشانگر از آنها استفاده گردید، سپس براساس تمام مضامین پایه شناسایی شده در کل پژوهش، دسته‌بندی کلی‌تری انجام گرفت که منجر به شناسایی مضامین سازمان‌دهنده گردید و در نهایت مضامین سازمان‌دهنده در قالب مضامین فراگیر طبقه‌بندی گردیدند. در تحقیق حاضر ۲۵ مضمون پایه شناسایی شد که از ترکیب این مضامین پایه مشترک ۲ مضمون سازمان‌دهنده (آموزشی، پژوهشی) شناسایی شد. سپس در دسته‌بندی کلی‌تر از ترکیب مضامین سازمان‌دهنده مضامین فراگیر (پویایی آموزشی، پویایی پژوهشی) استخراج گردید. برای تعیین اعتبار داده‌های کیفی از تکنیک‌های تایید پذیری و اعتماد پذیری با بهره‌گیری از روش همسو سازی منابع نظری و پیشینه عملی با مضامین کشف شده در مرحله کیفی استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

به‌منظور پاسخگویی به پرسش‌های اصلی پژوهش که شناسایی شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی موردنیاز اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن آموزش عالی در دانشگاه شیراز بود با استفاده از روش تحلیل مضمون، ابتدا مضامین پایه برگرفته شده از مصاحبه با آگاهی‌دهندگان کلیدی و اسناد شامل مبانی نظری و پژوهش‌های عملی در حوزه شایستگی‌های اعضای هیأت علمی، استخراج شده و سپس ترکیب مضامین پایه مشترک، مضامین سازمان‌دهنده و از ترکیب مجموع مضامین سازمان‌دهنده، مضامین فراگیر استخراج گردید.

۱-۱. مضامین پایه شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی اعضا هیأت علمی در راستای فرآیند بین

المللی شدن آموزش عالی

براساس مصاحبه‌های انجام شده، در این مرحله ۲۵ مضمون پایه استخراج گردید و در قالب جدول ۳ ارائه می‌گردد.

پرتال جامع علوم انسانی

جدول (۳): مضامین پایه کشف شده از شایستگی‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیأت علمی در راستای
فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی

مضامین پایه	مضامین پایه
تسلط به زبان انگلیسی	بهرمندی از دانش به‌روز
استفاده از فضای سایبری در تدریس	استفاده از فناوری‌های نو در تدریس
توسعه قابلیت‌های اکتسابی و بهسازی خود	توسعه دانش تخصصی
آگاهی از حوزه‌های دانش تخصصی	داشتن انگیزه‌های علمی
تربیت دانشجوی متخصص	توسعه حرفه‌ای
مدیریت زمان	تسلط بر چند زبان
داشتن تحصیلات معتبر	انضباط در تدریس
استفاده از منابع به‌روز	مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای
تعهد حرفه‌ای	دانش جهانی
انتشار مقاله و آثار علمی به زبان انگلیسی	یافته‌های پژوهشی کاربردی
داشتن شهرت پژوهشی	شناخت ساختارهای آموزشی و پژوهشی جهان
همکاری علمی برای تولید دانش	توانایی علمی و پژوهشی
تأثیرگذار بودن آثار نشر شده	همکاری برای انجام پروژه‌های مشترک بین المللی

از مضامین پایه استخراج شده از متن مصاحبه با اساتیدی که تجربه بین‌المللی‌شدن را دارند می‌توان به ویژگی‌هایی همچون: انضباط در تدریس، مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای، تعهد حرفه‌ای و مدیریت زمان اشاره کرد.

"اساتیدی که در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند باید از ویژگی‌هایی همچون انضباط در تدریس، مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای، مدیریت زمان، تعهد حرفه‌ای برخوردار باشند به‌طور کلی اساتید به‌ویژه اساتید بین‌المللی باید دارای صلاحیت‌های اخلاقی باشد وجود شایستگی مثل انضباط در تدریس و وقت شناسی استاد و مسئولیت‌پذیری یک استاد سبب اعتماد به او و جدی گرفتن درس از سوی دانشجو می‌شود به‌ویژه در دانشگاه‌های بین‌المللی این شایستگی‌ها از اهمیت دو چندان برخوردار است چرا که فرهنگ‌ها بسیار متفاوت می‌باشد برای مثال در برخی از فرهنگ‌ها اهمیت دادن به زمان از اهمیت زیادی برخوردار است و زیربنای ارتباط بین استاد و دانشجو همین صلاحیت‌های اخلاقی اساتید است" (عضو هیأت علمی دانشکده کشاورزی ۳۷ سال سابقه).

از دیگر مضامین استخراج شده در حوزه شایستگی‌های اعضای هیأت علمی می‌توان به روزآمدی دانش تسلط بر زبان انگلیسی و استفاده از منابع به‌روز در تدریس، تسلط بر چندین زبان و همچنین آگاهی کامل از حوزه تخصصی اشاره کرد.

"زبان انگلیسی در حال حاضر به‌عنوان زبان علم شناخته می‌شود بنابراین لازمه برقراری ارتباط

علمی در دنیا تسلط بر زبان انگلیسی است یک استاد بین‌المللی علاوه بر تسلط به زبان انگلیسی باید بتواند بر چندین زبان در دنیا به‌ویژه زبان‌های محلی دانشگاه‌های کشورهایایی که با آنها همکاری علمی دارد مسلط باشد. استفاده از زبان بومی در دنیای علم نه تنها موجب محدودیت در جذب دانشجو می‌شود علاوه بر آن می‌تواند بر میزان تأثیرگذاری آثار نشر شده از جمله مقاله‌های یک استاد تأثیر قابل توجهی بگذارد" (عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد ۱۸ سال سابقه).

"اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی باید در مرز دانش حرکت کنند به این مفهوم که ضمن کسب دانش جدید در حوزه تخصصی خود با شرکت در کنفرانس‌ها و کارگاه‌های بین‌المللی تخصصی، از منابع به‌روز و رفرنس‌های جدید در حوزه تخصصی خود آگاهی داشته باشد. به‌روز بودن یک استاد چه در شیوه‌های جدید تدریس و چه در بهره‌گیری از جدیدترین فناوری‌ها به هنگام تدریس به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌ها برای استاد بین‌المللی و دانشگاه بین‌المللی شناخته می‌شود" (عضو هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی ۱۹ سال سابقه).

از دیگر شایستگی‌هایی که برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی، در مصاحبه‌ها به آن اشاره شد می‌توان به انگیزه علمی استاد، توسعه قابلیت‌های اکتسابی و دانش گسترده‌تری وی اشاره نمود.

"اساتیدی که در دانشگاه‌های بزرگ بین‌المللی در حال فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی می‌باشند به‌عنوان افرادی شناخته شده در حوزه تخصصی خود دیده می‌شوند و براساس توانایی بالای خود در حوزه آموزش و پژوهش تخصصی به این مرتبه و درجه دست یافته‌اند. بنابراین یک استاد در چنین سطحی باید دائماً به توسعه توانایی‌ها و قابلیت‌های خود در طول دوره استادی خود بپردازد. ضمن بیان این نکته که توسعه قابلیت‌های اکتسابی به‌ویژه در دوران کنونی که تحولات چه در حوزه دانش و چه در حوزه فناوری بسیار سریع اتفاق می‌افتد نقطه‌ی پایانی ندارد. بنابراین توسعه مداوم حرفه‌ای و قابلیت‌های اکتسابی برای یک استاد در سطح بین‌المللی لازم و ضروری می‌باشد. علاوه بر آن انگیزه علمی یک استاد می‌تواند به‌عنوان موتور محرک وی باشد که هم سبب ارتقا توانایی علمی و پژوهشی یک استاد در طول دوره خدمت وی شود و هم به کار بردن توانایی خود در مسیر گسترش مرز دانش در حوزه تخصصی خود" (عضو هیأت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی ۱۰ سال سابقه).

ازجمله مضامین استخراج شده برای شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن را می‌توان، توانمندی در تولید دانش جهانی و بین‌المللی، انتشار مقاله و سایر آثار علمی به زبان انگلیسی و تأثیرگذاری جهانی به‌وسیله آثار نشر شده و همچنین یافته‌های پژوهش کاربردی برشمرد.

"اعضای هیأت علمی در آموزش عالی دارای کلیدی‌ترین نقش هستند بنابراین چه در زمینه تربیت دانشجوی متخصص و چه در تولید دانش باید دارای توان و تأثیرگذاری بالا باشند." (عضو هیأت علمی دانشکده علوم اجتماعی ۲۸ سال سابقه).

۱-۲. مضامین سازمان‌دهنده شایستگی‌های آموزشی با تأکید بر تدریس و پژوهشی اعضا هیأت علمی در راستای فرآیند بین‌المللی‌شدن آموزش عالی

در مرحله دوم، از ترکیب مجموع مضامین کلیدی در طبقات مشابه، مضامین سازمان‌دهنده استخراج گردیدند. در این مرحله براساس ویژگی‌های مضامین پایه و با توجه به دامنه مفهومی هر یک از این مضامین و دلالت آنها بر دامنه خاصی از شایستگی‌های یک استاد در عرصه‌های بین‌المللی دسته بندی شدند. ۱۷ مضمون اولیه که ناظر بر شایستگی‌های آموزشی استاد بین‌المللی بود به‌عنوان مضمون سازمان‌دهنده پویایی آموزشی که شامل روزآمدی دانش، تسلط بر زبان انگلیسی، استفاده از فناوری‌های نو در تدریس، توسعه حرفه‌ای مداوم، داشتن تحصیلات معتبر، انضباط در تدریس و ... قرار داده شدند. ۸ مضمون با توجه به شایستگی‌های پژوهشی اساتید دسته‌بندی شدند و در حیطه‌ی پویایی‌های پژوهشی قرار گرفتند. که از جمله آن می‌توان به توانمندی تولید دانش جهانی و بین‌المللی، یافته‌های پژوهشی کاربردی، تولید دانش با همکاران در عرصه‌های بین‌المللی، داشتن توانایی علمی و پژوهشی و ... اشاره کرد. در جدول ۳ به این مفاهیم سازمان‌دهنده اشاره شده است.

مضامین سازمان دهنده	مضامین پایه
آموزشی با تأکید بر تدریس	بهره‌مندی از دانش به‌روز
	تسلط بر زبان انگلیسی
	استفاده از فناوری نو در تدریس
	توسعه دانش تخصصی
	توسعه قابلیت‌های اکتسابی و بهسازی
	استفاده از فضای سایبری در تدریس
	داشتن انگیزه علمی
	آگاهی از حوزه دانش تخصصی
	توسعه حرفه‌ای
	مدیریت زمان
	تسلط بر چند زبان
	تربیت دانشجوی متخصص
	داشتن تحصیلات معتبر
	انضباط در تدریس
	استفاده از مناسب به‌روز در تدریس
	مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای
	تعهد حرفه‌ای
	تولید دانش جهانی
	انتشار مقاله و آثار علمی انگلیسی
	یافته‌های پژوهشی کاربردی

بحث و نتیجه‌گیری

در آغاز قرن جدید از یک‌سو همگام با تغییرات و تحولات سریع و پویا در جهان در اثر رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد چالش‌های جدید از جمله بین‌المللی شدن آموزش عالی در جهت پاسخگویی به این تغییرات و تحولات پویا و از سوی دیگر با توجه به اینکه مهم‌ترین و کارسازترین عامل در هر نظام تعلیم و تربیتی اعضای هیأت علمی آن می‌باشد در نتیجه شایسته است که مطالعات و برنامه‌ریزی‌های بیشتری در راستای بهبود شایستگی‌های این عنصر کلیدی نظام آموزش عالی در جهت بین‌المللی شدن این نهاد انجام گیرد. در دهه گذشته شایستگی‌ها و مهارت‌های اعضای هیأت علمی و ارتباط آن با روند بین‌المللی شدن آموزش عالی مورد توجه محققان بوده است. در این پژوهش با روش کیفی به کشف مضامین مربوط به شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در فرآیند بین‌المللی شدن پرداخته شده است. ابتدا با ۱۵ نفر از اساتیدی که داری تجارب بین‌المللی بودند مصاحبه شد. با کدگذاری مصاحبه ۲۵ مضمون پایه استخراج گردید که با توجه به دامنه مفهومی هر مضمون ۲ مضمون سازمان‌دهنده طراحی شد. در پژوهش حاضر این دو پویایی به‌عنوان مضامین سازمان‌دهنده تعیین می‌شود. پس از سنجش روایی هریک از مضامین به شیوه تحلیل عامل تأییدی، بار عاملی هریک از مضامین سازمان‌دهنده (پویای آموزشی، پویایی پژوهشی) که بیانگر روایی مضامین سازمان‌دهنده شایستگی‌های اعضای هیأت علمی بود مشخص شد. لذا در شرح و تفسیر برخی از این مضامین پاپه‌در حوزه شایستگی آموزشی می‌توان گفت که رعایت انضباط در تدریس یکی از شایستگی‌هایی که در مصاحبه با اساتید به آن اشاره شده است. این شایستگی در پژوهش انجام شده در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. اعضای هیأت علمی به‌ویژه اساتیدی که در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند باید توانایی برنامه‌ریزی برای هر جلسه تدریس خود را داشته باشند. مهم‌ترین سرمایه برای هر انسان وقت و زمان است لذا شایسته است اساتید نه تنها سرمایه زندگی دانشجویان را ارج نهند بلکه برای سرمایه زندگی خود نیز ارزش قائل باشند. انتظار می‌رود که اساتید نهایت بهره را برای خود و دانشجویان در هر جلسه تدریس با برنامه از پیش تعیین شده و عمل به آن ببرند. بنابراین اساتید برای هر جلسه تدریس خود باید فعالیت‌های مختلفی همچون تدریس، بحث گروهی، بازدیدهای علمی، سنجش و ارزیابی دانشجویان را داشته باشد. مدیریت زمان به‌عنوان شایستگی دیگر در حوزه شایستگی آموزشی به آن اشاره شده است که در باب اهمیت آن می‌توان گفت زمان یکی از منابع محدود اقتصادی است و چگونگی تخصیص آن توسط رهبران آموزشی (اعضای هیأت علمی) جهت افزایش بهره‌وری و اثربخشی در موفقیت دانشجویان و اهداف آموزش عالی بسیار تأثیرگذار است. لذا نحوه مدیریت زمان به‌عنوان یکی از شایستگی‌های اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی شناخته شده است. چگونگی استفاده از زمان و اهمیت دادن به آن تفاوت و تمایز بزرگی را بین اعضای هیأت علمی ایجاد می‌کند. ارتقا توانمندی اعضای هیأت علمی در

مدیریت زمان و اهمیت به آن اثرات مثبتی را بر روی رفتار سازمانی دارد و موجب افزایش بهره‌وری می‌شود. یکی دیگر از شایستگی‌های لازم برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی میزان آگاهی استاد از حوزه‌های مرتبط با دانش تخصصی خود است. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. لذا اساتید باید دارای توانایی علمی و تخصصی بالایی در حوزه دانش تخصصی خود باشند تا بتوانند قدرت پاسخگویی به سؤالات و یا مشکلات احتمالی دانشجویان به‌ویژه در سطح تحصیلات تکمیلی را داشته باشند. هرچه قدر یک استاد باسوادتر باشد دانشجویان انگیزه بیشتری برای یادگیری دارند. از شایستگی‌های دیگر اعضای هیأت علمی بحث توجه اعضای هیأت علمی به بهسازی خود در طول دوره خدمتشان است. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه اعضای هیأت علمی از جمله عناصر اصلی ساختارهای آموزش عالی هستند افت کمی و کیفی آن‌ها تأثیر مستقیمی بر عملکرد نظام آموزش عالی دارد. برخی از پژوهشگران معتقد هستند که بهسازی یک فعالیت برنامه‌ریزی شده جهت بهبود و ارتقای دانش و مهارت‌های اساسی اعضای هیأت علمی از قبیل تدریس، تحقیق و خدمات است بهسازی اعضای هیأت علمی دارای ابعاد مختلف پژوهشی، آموزشی، سازمانی، فردی و اخلاقی است. توجه به این شایستگی برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی لازم است زیرا که افزایش توانمندی اعضای هیأت علمی موجب افزایش توان آنها در پاسخگویی به نیازهای جامعه می‌شود، افزایش کیفیت تدریس همچنین موجب افزایش دستیابی به فناوری‌های نوین می‌گردد و نهایتاً افزایش اثربخشی و کارایی را به دنبال دارد. از شایستگی‌های دیگر برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی، توانایی استفاده از تکنولوژی و فناوری‌های جدید در تدریس است. این شایستگی‌ها در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. استفاده از فناوری‌های جدید و فضای سایبری در تدریس نه تنها موجب تسهیل در یادگیری دانشجویان می‌شود بلکه موجب افزایش خلاقیت دانشجو در برابر موقعیت‌های مختلف آموزش و یادگیری می‌گردد. از شایستگی‌های دیگر که برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی لازم دانسته‌اند استفاده از منابع به‌روز در تدریس می‌باشد. این شایستگی‌ها در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. با توجه به پیشرفت تکنولوژی در جهان امروز دسترسی اساتید و دانشمندان به منابع به‌روز و پژوهش‌های جدید تخصصی تسهیل گردیده است. به همین دلیل در آموزش عالی سراسر جهان جلوگیری از دنبال کردن مطالب تکراری و استفاده از جدیدترین منابع تخصصی تبدیل به یک ملاک شده است. به‌روز نبودن اساتید در بعضی مواقع منجر به سو رفتارهایی در دانشجویان می‌شود. بنابراین شایسته است اساتید با حضور در کنفرانس‌های بین‌المللی، کارگاه‌های آموزشی تخصصی از جدیدترین دانش‌ها، منابع و پژوهش‌های انجام شده در حوزه تخصصی خود آگاهی یابند. تعهد و مسئولیت‌پذیری حرفه‌ای به‌عنوان بخشی از اخلاق حرفه‌ای یک عضو هیأت علمی در سطح ملی و بین‌المللی شناخته می‌شود.

در این پژوهش نیز به‌عنوان یکی از شایستگی‌ها مهم مورد تأیید قرار گرفته است. این شایستگی‌ها در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. داشتن تعهد و مسؤلیت‌پذیری حرفه‌ای یک استاد موجب بهبود کیفیت و همچنین تضمین کیفیت در آموزش عالی می‌شود. با توجه به چالش‌هایی که امروزه آموزش عالی با آن روبه‌رو است بهبود کیفیت آموزش عالی امری لازم است. تعهد و مسؤلیت‌پذیری یک عضو هیأت علمی به‌عنوان مهم‌ترین عنصر در کیفیت آموزش عالی به سازمان، همکاران، دانشجویان است. شایستگی دیگری که در مصاحبه‌ها برای اعضای هیأت علمی به آن اشاره شد، داشتن تحصیلات معتبر است. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. داشتن مدرک تحصیلی معتبر از دانشگاه‌های بزرگ بین‌المللی موجب افزایش اطمینان دانشجو به اعضای هیأت علمی می‌شود چرا که اساتیدی که در دانشگاه‌های معتبر دنیا تحصیل کرده‌اند از مهارت‌های بالاتری در انجام پژوهش‌ها و شیوه‌های جدید آموزشی و پژوهشی برخوردار هستند. از دیگر شایستگی‌های ذکر شده برای فعالیت یک عضو هیأت علمی در سطح بین‌المللی را می‌توان تلاش مداوم وی در توسعه حرفه‌ای خود دانست. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. با توجه به تغییرات و تحولات سریع در جهان امروز اثربخشی آموزش عالی در گرو کارایی منابع انسانی خود به ویژه اعضای هیأت علمی است. اعضای هیأت علمی مانند سایر منابع انسانی نیازمند به‌روزرسانی دانش، مهارت و تخصص خود می‌باشند. توسعه حرفه‌ای اعضای هیأت علمی به‌عنوان راهی است برای ایجاد و نگهداری سرمایه‌های انسانی در مراکز آموزش عالی. تحقیقات مختلف حاکی از آن است که یکی از مؤلفه‌های مهم در اثربخشی یک استاد در طول خدمتش توسعه حرفه‌ای است. اما باید توجه داشت که توسعه حرفه‌ای مفهومی چند بعدی است و نیازمند بسترسازی‌های زیادی از جانب دانشگاه و سازمان آموزش عالی و همچنین اساتید می‌باشد. فعالیت‌های علمی سه دهه اخیر در خصوص پرداختن به توسعه حرفه‌ای اعضای هیأت علمی نشان می‌دهد که توسعه حرفه‌ای اساتید مسئله آینده زندگی پردیس‌های دانشگاهی است و اثربخشی پایدار دانشگاه‌ها در گرو پرداختن به این مسأله است (Farasatkah, 2009).

یکی از رسالت‌های اصلی در آموزش عالی تربیت نیروهای متخصص در حوزه‌های مختلف است. اعضای هیأت علمی به‌عنوان کلیدی‌تری عنصر در آموزش عالی نقش بسیار مهمی را در تحقق این رسالت دانشگاه ایفا می‌کنند. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. اهمیت این شایستگی برای اعضای هیأت علمی در سطح بین‌المللی از این روست که تربیت نیروی انسانی متخصص بر تمامی ابعاد توسعه شامل معرفی، استفاده از دانش و فناوری جدید، فرهنگ، هویت افراد جامعه، اقتصاد و گسترش روابط ملی و فراملی تأثیر عمیقی می‌گذارد. لذا توانمندی اعضای هیأت علمی در تربیت نیروی متخصص برای جامعه به‌عنوان یکی از مهم‌ترین معیارها در تعیین کیفیت آموزش عالی شناخته می‌شود. هرچه توانمندی اعضای هیأت علمی در این

حوزه بیشتر باشد یادگیری و عملکرد دانشجویان بهتر خواهد بود. از شایستگی‌های مهم برای اعضای هیأت علمی به‌ویژه برای اساتیدی که در دانشگاه‌های بین‌المللی فعالیت می‌کنند تسلط بر زبان انگلیسی و چندین زبان در دنیا است. این شایستگی‌ها در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. اهمیت این شایستگی‌ها از این‌رو است که امروزه زبان علمی رایج در دنیا زبان انگلیسی می‌باشد. بنابراین لازمه برقراری ارتباط و همکاری‌های بین‌المللی و همچنین بهره بردن از پژوهش‌های مختلف در دنیا و استفاده از منابع به‌روز تخصصی در جهان دانستن زبان انگلیسی و داشتن مهارت کامپیوتری است. بسیاری از تحقیقات حاکی از آن است که داشتن مهارت تسلط بر زبان انگلیسی به‌عنوان یکی از معیارهای استاد توانمند محسوب می‌گردد. مراکز توسعه آموزش دانشگاه باید در خصوص این شایستگی کارگاه‌های مدون و نظامندی را برپا کند علاوه بر آن در حیطه تربیت اساتید یعنی در دوره تحصیلات تکمیلی این‌گونه مهارت‌ها را در برنامه درسی مدنظر قرار دهد. از شایستگی‌های دیگر که در برخی مصاحبه‌ها اساتید به آن اشاره کرده بودند داشتن انگیزه علمی بالا برای اعضای هیأت علمی بود. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی آموزشی قرار می‌گیرد. (Miller, 2008) معتقد است که در هر سازمانی شخصی که به‌عنوان رهبر آموزشی قرار می‌گیرد به‌عنوان عنصر اصلی در کارایی سازمان محسوب می‌گردد. لذا با توجه به اهمیت نقش اعضای هیأت علمی در نظام آموزش عالی، اساتید به‌عنوان عنصر اصلی در کارایی این نهاد بزرگ محسوب می‌شوند. انگیزه علمی اعضای هیأت علمی به‌عنوان یک مؤلفه شخصی در اثربخشی و کارایی اساتید در فعالیتهای علمی و پژوهشی بسیار تأثیرگذار است. علاقه‌مندی و تمایل به آموزش و انجام فعالیتهای پژوهشی همانند سایر حرفه‌ها مستلزم استعداد، عشق و ذوق است. بدون وجود چنین انگیزه‌ای امکان رشد و تکامل برای فراگیران وجود ندارد.

در حوزه پویایی‌های پژوهشی نیز ۸ مضمون پایه به‌دست آمد که تفسیر و شرح برخی از آن‌ها عبارت است از:

یکی دیگر از شایستگی‌های اساتید در سطح بین‌المللی داشتن توانایی علمی و پژوهشی وی می‌باشد. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی پژوهشی قرار می‌گیرد. این شایستگی به معنای داشتن دانش در زمینه شیوه‌های پژوهش، ملاحظات اخلاقی در پژوهش و توانمندی چاپ و انتشار پژوهش است. (Jordan, Jones, 2012). یکی دیگر از شایستگی‌های لازم برای اعضای هیأت علمی که در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند بحث شهرت پژوهشی آن‌ها است. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی پژوهشی قرار می‌گیرد. بهره‌مندی اعضای هیأت علمی از این شایستگی موجب افزایش جذب دانشجویان خارجی، افزایش همکاری‌های بین‌المللی، دعوت برای انجام پروژه‌های مشترک بین‌المللی، افزایش مشارکت در نهادهای ملی و بین‌المللی می‌شود. بنابراین اعضای هیأت علمی که دارای آثار پژوهشی از جمله کتاب و یا مقاله با کیفیت بالا هستند حضور

پرنگ‌تری در عرصه‌های بین‌المللی خواهند داشت. یکی از شایستگی‌های در نظر گرفته شده برای اعضای هیأت علمی که در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند بحث سطح تلاش برای همکاری‌های علمی در جهت تولید دانش در عرصه‌های جهانی و بین‌المللی است. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی پژوهشی قرار می‌گیرد. هرگونه تحرک و توسعه علمی، آموزشی و پژوهشی و یا حتی فناوری در گرو همکاری‌های علمی در مؤسسات آموزش عالی است. از این‌رو انتظار می‌رود که دانشگاه‌ها زمینه لازم را برای تسهیل این همکاری‌های علمی بین‌المللی برای اعضای هیأت علمی خود فراهم سازد. دانشگاه‌ها از طریق ایجاد برخی از تسهیلات از جمله انعقاد قرارداد و تفاهم‌نامه‌های علمی و فنی، ایجاد تسهیلاتی برای مسافرت‌های علمی، فرصت مطالعاتی، عضویت مراکز علمی داخلی در مجامع بین‌المللی می‌تواند در توسعه همکاری‌های علمی و پژوهشی اعضای هیأت علمی خود مؤثر واقع شود. یکی از شایستگی‌های دیگر برای اعضای هیأت علمی که در عرصه‌های بین‌المللی فعالیت می‌کنند و در مصاحبه با برخی اساتید به آن اشاره شده است بحث توانمندی و تلاش یک استاد به‌منظور تولید دانش در عرصه‌های جهانی و بین‌المللی و داشتن یافته‌های پژوهش کاربردی است. این شایستگی‌ها در پژوهش حاضر در حوزه پویایی پژوهشی قرار می‌گیرد. براساس بررسی‌های اخیر مرکز علم سنجی کشور علیرغم حرکت روبه جلوی محققان کشور در تولید علمی هنوز جایگاه کشور ما از نظر تولیدات علمی و پژوهشی اساتید در تولید دانش بشری مطلوب ارزیابی نمی‌شود. (Sabouri, 2001). نمود این ضعف را می‌توان در فقر نظریه‌پردازی و تولید علم بومی به ویژه در حوزه علوم انسانی مشاهده کرد. لذا شایسته است که دانشگاه‌ها با سازماندهی و اصلاح موانع مدیریتی مثل سبک مدیریت، تخصیص منابع و عوامل سازمانی همچون ساختار، جو سازمانی موجبات تسهیل فعالیت‌های پژوهشی را برای اساتید فراهم کنند. همچنین با بستر سازی در عوامل سیاسی، اقتصادی، فرهنگی زمینه حضور و فعالیت بیشتر اساتید و متخصصان مختلف را جهت همکاری‌های علمی در کشور فراهم کنند. چرا که این همکاری‌های علمی موجب افزایش انگیزه و تجربه‌های علمی جهت تولید دانش تخصصی برای اساتید می‌شود. انتظار می‌رود که دانشگاه‌ها با حفظ استقلال و آزادی علمی اساتید و توجه به مسائل معیشتی اساتید، موجبات توانمندسازی حرفه‌ای آن‌ها را فراهم کنند. بسیاری از اعضای هیأت علمی در کنار آموزش به پژوهش نیز می‌پردازند و معمولاً حاصل پژوهش خود را در قالب یک مقاله ارائه می‌دهند. آنچه از آثار نشر شده یک استاد مهم است کیفیت و اثربخشی است نه کمیت آن. لذا یکی از شایستگی‌های مهم برای اعضای هیأت علمی توانمندی در تأثیرگذاری بر حوزه تخصصی خود به‌وسیله آثاری که منتشر می‌کنند. این شایستگی در پژوهش حاضر در حوزه پویایی پژوهشی قرار می‌گیرد. معمولاً میزان اثربخشی آثار نشر شده یک استاد براساس میزان استنادات صورت گرفته به آن تعیین می‌شود. متأسفانه بسیاری از تحقیقات نشان می‌دهند که در حال حاضر استناد به مقالات اعضای هیأت

علمی در ایران بسیار کم است. البته باید توجه داشت که این به معنای بی‌کیفیتی مقالات اعضای هیأت علمی در ایران نیست بلکه این عدم رجوع‌ها به مقالات اعضای هیأت علمی می‌تواند از یک‌سو به دلیل عدم استفاده از زبان انگلیسی باشد با توجه به اینکه زبان علم در دنیا زبان انگلیسی است بنابراین مقالاتی که با این زبان علمی ارائه می‌شوند شانس بیشتری برای استنادها در سایر پژوهش‌های سراسر جهان دارند و از سوی دیگر به نظر می‌رسد که عدم تعامل بین اعضای هیأت علمی هر گروه آموزشی، عدم تعامل گروه‌های آموزشی مختلف باهم (تحقیقات میان‌رشته‌ای) از دیگر عواملی است که میزان استناد به مقالات اعضای هیأت علمی را پایین آورده است. لذا اعضای هیأت علمی می‌توانند با مهارت داشتن بر زبان انگلیسی و چاپ آثار علمی خود به این زبان و گسترش همکاری‌های بین‌المللی میزان اثربخشی و کیفیت مقالات خود را در عرصه‌های جهانی افزایش دهند.



منابع

- Abdosharifi, F., Jafari, S. (2014). Provide a structural model of the relationship between perceived merits of teaching faculty and academic achievements. *Journal of Teaching and Learning*, 6(1): 47-66, [In Persian].
- Austin, A.E., McDaniels, M. (2006). Using doctoral education to prepare faculty to work within Boyer's four domains of scholarship. *New directions for institutional research*, (129): 51-65
- Bao, L. (2009). *Faculty development and campus internationalization: A case study* (Doctoral dissertation, Drake University).
- Bazargan, A., Fathabadi, J., Eynollahi, B. (2001). Appropriate internal approach for continuous quality improvement departments at the University of Medical Sciences. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 5(2): 1-26, [In Persian].
- Bigatel, P.M., Ragan, L.C., Kennan, S., May, J., Redmond, B.F. (2012). The identification of competencies for online teaching success. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16(1): 59-77.
- Bruce, G.R. (2009). *Institutional design and the internationalization of US postsecondary education institutions*. The Ohio State University.
- Byun, K., Kim, M. (2011). Shifting patterns of the government's policies for the internationalization of Korean higher education. *Journal of Studies in International Education*, 15(5): 467-486.
- Chan, W.W., Dimmock, C. (2008). The internationalization of universities: Globalist, internationalist and translocalist models. *Journal of research in international education*, 7(2): 184-204.
- Creswell, J.W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- DeBate, K.A. (2010). Community college faculty perceptions and behaviors related to academic advising.
- Farasatkah, M. (2009). University and higher education; global problems and Iranian problems. Tehran: Publishers Saffar, [In Persian].
- Fathivagargah, K., Zare, O., Yamani, M. (2010). Barriers international university curricula and higher education institutions from the perspective of faculty members (the martyr Beheshti University). *Journal of Research and Planning in Higher Education*. 15(4): 63-82.
- Fielden, J. (2008). Global trends in university governance. *Education working paper series*, 9, 278200-1099079877269.
- Friesen, R. (2013). Faculty member engagement in Canadian university internationalization: A consideration of understanding, motivations and rationales. *Journal of Studies in International Education*, 17(3): 209-227.
- Gacel-Ávila, J. (2005). The internationalisation of higher education: A paradigm for global citizenry. *Journal of studies in international education*, 9(2): 121-136.
- Guruz, K. (2011). *Higher education and international student mobility in the global knowledge economy: Revised and updated second edition*. SUNY Press.
- Hakimzadeh, R. (2010). Globalization, the internationalization of higher education and interdisciplinary curriculum. *Journal of interdisciplinary studies in humanitie*, 2(4): 1-18, [In Persian].
- Henard, D.H., Dacin, P.A. (2010). Reputation for product innovation: Its impact on consumers. *Journal of Product Innovation Management*, 27(3): 321-335.
- Hosseini, M., Nasr, A. (2012). Validation of higher education in the third millennium with a focus on curriculum. *Journal of a higher education*. 17, 13-47. [In Persian].
- Hyatt, L., Williams, P.E. (2011). 21st century competencies for doctoral leadership faculty. *Innovative Higher Education*, 36(1): 53-66.

- Jafari, P., Ghourchiyan, N., Behboudiyan, J., Shahidi, N. (2012). Provide a structural model for self-efficacy, competencies and organizational commitment of faculty with their teaching quality. *Journal of Research and Planning in Higher Education*.6(3): 61-82, [In persaian].
- Jordan, C., Jones-Webb, R., Cook, N., Dubrow, G., Mendenhall, T.J., Doherty, W.J. (2012). Competency-based faculty development in community-engaged scholarship: A diffusion of innovation approach. *Journal of Higher Education Outreach and Engagement*, 16(1): 65-96.
- Knight, J. (2007). Internationalization: Concepts, complexities and challenges. *In International handbook of higher education* (pp. 207-227). Springer Netherlands.
- Knight, J., De Wit, H. (Eds.). (1997). *Internationalisation of higher education in Asia Pacific countries*. European Association for International Education.
- Miller, E.V. (2008). Perceived relation of adult community college students between quality of effort and outcome gains: adult students at one community college. University of Missouri-Columbia.
- Qiang, Z. (2003). Internationalization of higher education: Towards a conceptual framework. *Policy Futures in Education*, 1(2): 248-270.
- Ragan, L.C., Bigatel, P.M., Kennan, S.S., Dillon, J.M. (2012). From research to practice: Towards the development of an integrated and comprehensive faculty development program. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16(5): 71-86.
- Rauch, F., Steiner, R. (2013). Competencies for education for sustainable development in teacher education. *CEPS Journal: Center for Educational Policy Studies Journal*, 3(1): 9-24.
- Salimi, Gh., Heydari, E., Keshavarzi, F. (2014). In order to fulfill the academic qualifications of faculty members; reflection on perceptions and expectations doctoral students. *Journal of innovation and value creation*.3(7): 23-34, [In Persian].
- Samples, J.W., Copeland, S.E. (2013). The Universality of Good Teaching: A Study of Descriptors across Disciplines. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 25(2), 176-188.
- Shabani, h (2010). *Skills education (teaching methods and techniques)* Tehran: Publishers Saffar. [In Persian].
- Sugumar, V.R. (2009). Competency Mapping of Teachers in Tertiary Education. *Online Submission*.
- Zgaga, P. (2007). Higher Education in Transition: reconsiderations on higher education in Europe at the turn of the millennium. *Office for the Faculty Board for Teacher Education*, Umeå university
- Zhu, C., Wang, D., Cai, Y., Engels, N. (2013). What core competencies are related to teachers' innovative teaching?. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 41(1): 9-27.